

Nytt nasjonalt senter for helsefremmende og forebyggende arbeid hos barnehagebarn og skoleelever

---

Folkehelsekonferansen 2014 Oslo, 14. oktober 2014
Ingrid Leversen – Seniorrådgiver

Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet

- Opprettet høsten 2013
- Samarbeid mellom Kunnskapsdepartementet og helse- og omsorgsdepartementet
- Oppfølging av tre stortingsmeldinger:

Høgskolen i Bergen

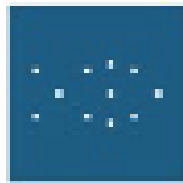
vertsinstitusjon for senteret

- **Avdeling for helse og sosial**
  - › Helsesøsterutdanning
  - › Fysioterapi
- **Avdeling for ingeniør**
  - › Bygg
- **Avdeling for lærerutdanning**
  - › Mat og helse
  - › Kroppsøving
- **Senter for nye medier**
- **Senter for kunnskapsbasert praksis**

Eksterne samarbeidspartnere:

Bergen Arkitektøgskole
Bergen School of Architecture

Kompetanse ved senteret

Mandat for senteret

Formål:

Bidra til at den nasjonale utdannings- og helsepolitikken blir iverksatt og gjennomført, slik at alle barn og unge gis:

- et likeverdig barnehagetilbud og**
- tilpasset opplæring av høy kvalitet i et**
- inkluderende fellesskap**

Mandat for senteret

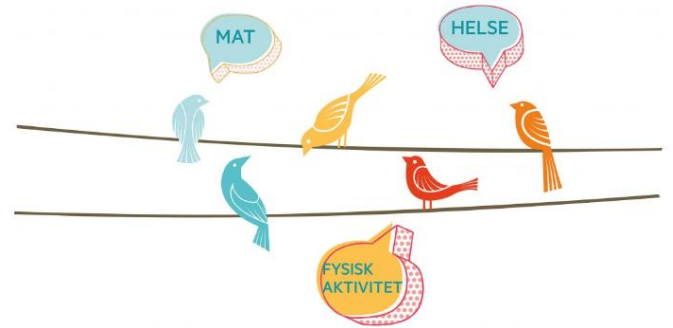

Nasjonalt ressurscenter for helsefremmende arbeid som skal:

- Fremme betydningen av god helse hos barn
- Synliggjøre/formidle:
  - 1) God ernæring og
  - 2) Regelmessig fysisk aktivitet (læring/læringsmiljø)
- Arbeide helhetlig
- Tverrfaglig
- Styrke barnehagers/skolers rolle som forebyggende og helsefremmende arena
- **Redusere sosial ulikhet**

Senterets primære målgrupper

- 1) Barnehager
- 2) Skoler (grunn- og videregående)
- 3) Helsestasjonstjenesten
- 4) Skolehelsetjenesten

➡ **Bygge bro mellom helse og barnehage/skole**

- 5) Universitet/høgskoler med relevante utdanninger

➡ **Satse på kompetanseutvikling**

Hva skal senteret gjøre?

- Sette søkelys på hvordan ernæring og fysisk aktivitet kan være naturlig **integreert** på tvers av fag
- Være en ressurs for fagene **mat og helse** og **kroppsøving** i grunnskolen og videregående opplæring
- Formidle kunnskap om **tilrettelegging** for barn og unge med **kroniske sykdommer** og **nedsatt funksjonsevne** innenfor rammen av et inkluderende felleskap.
- Legge til rette for et **godt psykososialt miljø**, som fremmer muligheten til å delta og oppleve **tilhørighet** og **mestring**.
- Drive **formidling**, **rådgiving** og **veiledning** basert på resultater fra forskning, forsøks- og utviklingsarbeid med eksempler på god praksis

Hvordan skal senteret arbeide?

- Formidlingen skal i hovedsak være **nettbasert**
- Senteret skal utvikle veilednings- og **støttmateriell** og andre tjenester av **høy kvalitet** og gjennom sin virksomhet støtte målgruppene
- Grunnbevilgningen skal ikke brukes til forskning

Senterets utgangspunkt: Samfunnsutfordringer og satsinger

- Både helsefremming og forebygging
- Universelle mål: alle barn og unge
- Sosiale forskjeller øker i Norge
- Frafall i kroppsøving
- Frafall i videregående skole
- Økt forekomst av overvekt blant barn

Universelle tiltak

1) Styrke «Livsmestringsfagene» og øke statusen: fokus på bedre innhold, kompetanse og materielle ressurser:

a) Mat og helse - Matglede

b) Kroppsøving – Bevegelsesglede

2) Styrke kompetanse hos personell som arbeider med barn og unge

3) Bidra med gode modeller for tverrfaglighet

4) Fremme gode samhandlingsmodeller mellom helse og barnehage/skole

Målrettede tiltak

---

1) Tiltak mot de som trenger det mest - «tidlig inn»

- Barn som trenger noe ekstra kan oppdages i barnehagen
- Styrke kompetansen i barnehagene
- Sette inn nødvendige tiltak i samarbeid med kommunens helse- og sosialtjeneste
- Styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten

2) Individuell tilpasning

- Utgangspunkt i barnets/elevens **forutsetninger og det barnet mestrer**, ikke hva det ikke mestrer
- Fremme **mestring** og **indre motivasjon** hos den enkelte

Eksempel på ressurs

Barnemotorikk

- Ressurs om barns motoriske utvikling som kan brukes i barnehagen, barnehagelærerutdanningen, og helsestasjoner

Eksempler på ressurser

Klasseledelse i kroppsøving

- Ressurs om klasseledelse i kroppsøvingsfaget for kroppsøvingslærere
- Bygger på motivasjon, mestring, inkludering og trivsel

Forebygging av frafall i kroppsøving

- Ressurs for kroppsøvingslærere i videregående skole
- Fokus på yrkesfaglig studieretning
- Bygger på oppfølging og tilrettelegging i faget, medbestemmelse, mestring, å sette krav til elevene, og å bli sett

Eksempler på ressurs

Elektroniske «fakta-ark» om barn og unge med spesielle behov

- Skal gi ansatte i barnehager, skoler, helsestasjon og skolehelsetjenesten en tilpasset informasjon om spesifikke diagnoser:
  - › Allergier
  - › Astma
  - › Lungelidelser
  - › Ulike hjertediagnoser
  - › Epilepsi
  - › Diabetes
  - › Forstyrret spiseatferd
  - › Bevegelseshemming
  - › Psykiske problemer som angst og depresjon
  - › ADHD
  - › Autismespekter

Eksempel på ressurs fra senteret

Kartleggingsverktøyet «mat og måltider i barnehagen»

- Ressurs i personalgruppen i barnehagen og i barnehagelærerutdanningen
- Ressurs i forbindelse med nye retningslinjer for helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Eksempel på ressurs

- **Kostholdsplanleggeren – nytt verktøy i Mat og helse-faget fra Mattilsynet**
- Beregne summen av næringsinnhold i registrerte matvarer og sammenlikne med norske anbefalinger for inntak av energi og næringsstoffer
- Beregnet til bruk også i faget «Mat og helse» i grunnskolen.
- Oppgaver for undervisningen, med fokus på frukt og grønt, tilsatt sukker, salt og sunn skolemat.

ÅPNINGSKONFERANSE FOR NASJONALT SENTER FOR MAT, HELSE OG FYSISK AKTIVITET

28.-29. OKTOBER 2014

KRONSTAD, HØGSKOLEN I BERGEN

SAMMEN FOR GOD HELSE OG UTVIKLING HOS BARN OG UNGE

Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet er et nyopprettet ressurscenter som skal arbeide helhetlig og tverrfaglig med mål om å fremme god helse hos barn og unge.

post@folkehelsesenteret.no

Følg oss på

ÅPNINGSKONFERANSE FOR NASJONALT SENTER
FOR MAT, HELSE OG FYSISK AKTIVITET

28.-29. OKTOBER 2014

KRONSTAD, HØGSKOLEN I BERGEN

SAMMEN FOR GOD
HELSE OG UTVIKLING

HOS

Nasjonale
ressurssenter som skal arbeide helhetlig og tverrfaglig med mat
om å fremme god helse hos barn og unge.

Takk for oppmerksomheten!

post@folkehelsestiftelsen.no

Følg oss på